

Zpráva o činnosti Obce překladatelů v roce 2016

pro valnou hromadu OP, konanou 27. 1. 2017 v pražském Goethe Institutu

V naší hodnotící zprávě úvodem stručně shrneme hlavní aktivity, které jsme v roce 2016 zajistili. V uplynulém roce Obec překladatelů (OP) uspořádala celkem **10 akcí pro odbornou a širokou veřejnost**, jež v našem výčtu uvádíme chronologicky. Kromě toho zorganizovala speciálně pro mladé zájemce o literární překlad celkem rekordních **6 kurzů uměleckého překladu**.

Přehled akcí pro veřejnost

Překladatelské zákulisí č. 2 (17.2.2016)

Pořadem OP navázala na úspěšný zahajovací podvečer, jenž se pod tímto názvem uskutečnil na sklonku předchozího roku ve spolupráci s Městskou knihovnou v Domě čtení, Ruská 192, Praha 10. Série pořadů je určena především mladým překladatelům i dalším zájemcům o umělecký překlad. První podvečer v r. 2016 se konal 17. února v 18 hod. Pořad představil nositele prémie Tomáše Hrácha, mladého překladatele Petra Eliáše, který promluvil o úskalích práce na oceněném překladu románu Rawiho Hage *Karneval*. Neobvykle obrazný autorův jazyk se podařilo překladateli vystihnout v plné míře a jeho výkon tak výrazně přispěl k čtivosti románu.

Překladatelské zákulisí č. 3 (27.4.2016)

Obec překladatelů připravila na 27. dubna 2016 v 18 hod. již třetí pokračování Překladatelského zákulisí v Domě čtení. Hostem byl překladatel rumunské literatury Jiří Našinec, držitel řady ocenění, naposledy Ceny Josefa Jungmanna za překlad románu Bogdana Suceavy *S bubnem na zajíce chodil*. Překladatel seznámil posluchače s autorovým dílem a kontextem současné rumunské literatury, básnířka Irina Kolaříková Suceavu představila též jako básníka.

Skřípec 2016 (13.5.2016)

Vyhlášení Anticeny Skřípec za nejhorší prohřešky při vydávání knižních překladů proběhlo na knižním veletrhu Svět knihy v pátek 13. 5. 2016 v 16 hod. ve Velkém sále Střední haly Průmyslového paláce za živého

zájmu veřejnosti. Porota udělila překladatelskou Anticenu Skřípec za rok 2015 (s přihlédnutím k titulům vydaným v posledních pěti letech) nakladatelství **Dobrovský s.r.o.** za zavrženíhodný způsob vydávání klasické literatury v dávno zastaralých překladech v edici Omega. Odůvodnění poroty viz web OP.

Výstava oceněných překladů a nominací na cenu Josefa Jungmanna na Světu knihy 2016 (13.5.-16.5.)

Čtyřboká prosklená vitrína umístěná ve Střední hale Průmyslového paláce, tedy v centrálním prostoru pražského knižního veletrhu, představila překladové tituly ověřené v uplynulé sezóně literárními vavříny. Vystavena byla též kolekce návrhů na Cenu Josefa Jungmanna za nejlepší překlad minulého roku (Cena pak byla vyhlášena 6. října 2016 viz níže).

Vyhlášení výsledků Překladatelské soutěže Jiřho Levého pro mladé a začínající překladatele (9.6.2016)

Uskutečnilo se v pražské kavárně Café Kampus dne 9. 6. 2016. Porota ve složení Anežka Charvátová (předsedkyně poroty), Michaela Jacobsenová, Kateřina Klabanová a Ladislav Šenkyřík ocenila dvě desítky mladých překladatelů ve dvou kategoriích – poezie a próza. Podrobné výsledky viz web OP.

Seminář uměleckého překladu pro mladé překladatele (9.6.2016)

Konal se 9. června a navázal v Café Campus na vyhlášení výsledků Překladatelské soutěže Jiřho Levého. Seminář připravila A. Lhotová a jednotlivé jazykové sekce vedli porotci soutěže a zúčastnili se ho i další zkušení překladatelé z řad členů OP.

Překladatelské zákulisí č. 4 (20.6.2016)

aneb Nevyznáte se v korekturách? Obec překladatelů a Dům čtení Městské knihovny v Praze uspořádaly 20. června 2016 v 18:00 v Kavárně Liberál, Heřmanova 6, Praha 7 setkání s redaktorem Petrem Matouškem o tom, co všechno obnáší práce redaktora a jak by měla vypadat souhra dvojice překladatel – redaktor.

Slavnostní vyhlášení Ceny Josefa Jungmanna za nejlepší překlad uplynulého roku (6.10.2016)

Obec překladatelů vyhlásila výsledky 25. ročníku Ceny Josefa Jungmanna a udělila ocenění za nejlepší překlady loňského roku na

slavnostním podvečeru ve čtvrtek 6. října v prostorách pražského Goethe Institutu. Porota soutěže pracovala ve složení: Václav Jamek (předseda), Jarmila Emmerová, Magdalena Štulcová, Marie Zábranová, Jiří Našinec a Jan Zelenka, spolupracovali též externí lektoři. Laureátkou prestižní překladatelské ceny se stala Iveta Mikešová za překlad románu polské spisovatelky Joanny Batorové Pískový vrch. Seznam dalších oceněných viz web OP.

Vyhlášení Ceny Josefa Jungmanna patří tradičně k nejprestižnějším akcím Obce překladatelů. Při této příležitosti je udělován také Krameriová vinš osobnostem, které se zasloužily o propagaci kvalitního překladu – v r. 2016 ho získali Božena Koseková a Milan Macháček. Zároveň do Síně slávy vstupují překladatelé, kteří se svou špičkovou a dlouholetou prací zapsali do análů českého uměleckého překladu – v r. 2016 byl do Síně slávy uveden Dušan Karpatský. Na začátku večera je předáváno Stipendium Hany Žantovské na překlad poezie – v r. 2016 jej obdržela Michaela Jacobsenová.

Stánek na Podzimním knižním veletrhu v Havlíčkově Brodě (14.10.2016)

V rámci podzimního knižního veletrhu v Havlíčkově Brodě, který se konal ve dnech 14. a 15. 10. 2016, vystavila Obec překladatelů na svém stánku čerstvě oceněné překlady v rámci Ceny Josefa Jungmanna za nejlepší překlad uplynulého roku. Stánek stavěly a informace o činnosti OP podávaly návštěvníkům členky výboru OP .

Překladatelské zákulisí č. 5 (9.11.2016)

Další díl seriálu se uskutečnil pod názvem Nebojte se poezie OP. O svém vztahu k poezii a úskalích jejího překládání pohovořili laureáti posledního ročníku překladatelské soutěže Jiřího Levého Martin Světlík a Vít Kazmar. Pořad se konal ve středu 9. listopadu v 18 hod. v Domě čtení.

Kurzy uměleckého překladu (průběžně)

V uplynulém roce OP uspořádala pro zájemce dílny literárního překladu v rekordních šesti jazykových skupinách. Mladí a začínající překladatelé se s překladem beletrie setkávají při studiu na filologických oborech jen výběrově a okrajově. Obec překladatelů proto pořádá pro adepty literárního překladatelství další vzdělávání a konkrétní práci s textem. První okruh zájemců se formuje kolem Soutěže Jiřího Levého. Workshopy probíhají prezenčně, příležitostně korespondenčně.

Odbornou výuku v r. 2016 zajišťovali zkušení překladatelé z řad OP: Alice Flemrová (italská dílna), Kateřna Klabanová a Pavla Horáková (anglická dílna), Kaeřna Klabanová (německá dílna), Alexandra Pflimplová (francouzská dílna), Jarka Vrbová (norská dílna) a Blanka Stárková (španělská dílna). Každý kurz počítá se 4-8 účastníky v jedné jazykové skupině. Jedná se o sedm odpoledních až podvečerních tříhodinových setkání dvakrát měsíčně v sídle OP nad předem přeloženými literárními texty. Texty reprezentují odlišné žánry a ukazují různé přístupy k překládání, vyplývající jak ze specifíků textů, tak z tvůrčích a jazykových schopností jednotlivců. Na konci kurzu obdrží účastníci certifikát.

X X X

Výbor a revizní komise

V r. 2016 řídil činnost spolku třináctičlenný výbor ve složení Helena Beguivinová, Veronika ter Harmsel Havlíková, Anežka Charvátová, Václav Jamek, Petr Kitzler, Kateřna Klabanová, Alena Lhotová (místopředsedkyně), Hana Linhartová (předsedkyně), Olga Lomová, Jan Seidl, Blanka Stárková, Ladislav Šenkyřík, Anna Tkáčová; práci výboru dozorovala revizní komise

Věra Hrubanová, Jan Jeništa a Jan Kantůrek; chod sekretariátu zajišťovala Jarmila Zelenková.

Sekretariát

Sekretariát, jehož chod zajišťuje tajemnice, koordinuje všechny naše akce, podílí se na jejich organizaci, vede účetnictví, odpovídá na dotazy, které nám přicházejí elektronicky od veřejnosti, poskytuje informace nakladatelům i novinářům. O jeho dobré práci svědčí kontrola čerpání jednoletého grantu, které odbor kontrolních činností magistrátu HMP shledal jako bezchybné.

Transformace

V lednu 2016 valná hromada OP schválila úpravu svých stanov a uložila výboru OP, aby v souladu s novelou zákona zajistil transformaci ze stávajícího občanského sdružení na spolek a jeho zapsání u Městského soudu v Praze jako Obec překladatelů z.s. Ačkoli by se na první pohled mohlo zdát, že jde o úkon spíše jednoduchý, byl po úřední stránce natolik složitý a náročný, že zabral všem členům výboru a především jeho předsedkyni spoustu hodin netvůrčí práce, kterou bylo třeba

úředním záležitostem obětovat na úkor vlastní práce tvůrčí. K zapsání u Městského soudu nakonec úspěšně došlo v květnu 2016.

Účast v porotách

Kromě porotců, které Obec překladatelů vybírá do vlastních soutěží – Ceny Josefa Jungmanna, Překladačské soutěže Jiřího Levého a Anticeny Skřípec - deleguje své zástupce do významných překladatelských porot. V r. 2016 to byli:

Státní cena za překladatelské dílo: Jiří Našinec, Helena Březinová, Radek Malý;

Magnesia Litera: Petra Diestlerová, Michaela Jacobsenová, Dagmar Jaklová, Alena Lhotová, Jiří Rambousek;

Slovník roku: Petr Kitzler, Alena Lhotová;

Zlatá stuha: Viola Somogyi, (a nečlenové OP: Jana Jašová, Michal Kolezsar).

Databáze

Tak jak se z obecného povědomí všeobecně vytrácí pojem o tvůrčí činnosti a o tom, co přesně znamená duševní vlastnictví, je i postava literárního překladatele stále méně viditelná. Je absurditou doby, že ačkoliv webové stránky ve virtuálním prostoru jsou nekonečné a v rozhlase i televizi se rozšířilo množství kanálů, které na posluchače a diváky neustále chrlí nové a nové informace, uvedení jména překladatele, z nichž je v médiích citováno, se stále častěji „zapomíná“. A to přesto, že je tato povinnost uvedena v autorském zákoně. Obec překladatelů chce na tuto povinnost veřejnost upozorňovat a zároveň tak pomoci čtenářům orientovat se v překladové literatuře. K této činnosti patří i sbírání a třídění dat i aktuální bibliografické údaje, jakož i průběžná aktualizace databáze českého překladu na webových stránkách OP. Je to mravenčí práce vyžadující systematičnost a zároveň čilý kontakt s členstvem OP, neboť si uvědomujeme, že v dnešní moderní informační společnosti je nabídka systematicky utříděných a spolehlivých dat pro odbornou i laickou veřejnost nepostradatelná. Kolegovi Janu Seidlovi se podařilo v loňském aktualizovat mnoho desítek hesel.

Nové webové stránky, facebook a bulletin OP

V r. 2016 OP přistoupila k inovaci svých webových stránek, které jsou nyní uživatelsky přátelštější a pro návštěvníky přehlednější a poutavější než ty staré, nicméně přelévání bohatého obsahu ze starého formátu do

nového stálo členy výboru – především Veroniku Ter Harmseel Havlíkovou, Alenu Lhotovou, Kateřinu Klabanovou a Jana Seidla – nemalé úsilí.

V r. 2016 OP vydala tiskem šest čísel svého pravidelného bulletinu, jehož šéfredaktorkou je Helena Beguivinová. Jde o interní dvouměsíčník *Zprávy*, v němž naše členy informujeme o zajímavých událostech a akcích ze světa literárního překladu doma i ve světě. V mezidobí komunikujeme s našimi členy, odbornou i širší veřejností na průběžně aktualizovaných webových stránkách Obce překladatelů a na facebooku (www.obecprekladatelu.cz).

Národní knihovna

V roce 2016 se zúročilo úsilí, které OP ve spolupráci s právníky DILIA napřela směrem k jednání s Národní knihovnou již v r. 2014. Její databáze, jak jsme zjistili, vykazuje značné nedostatky: u řady děl především z let 2004-2015 není uvedeno jméno překladatele, což je v rozporu s ustanoveními Autorského zákona. Vedení NK se po svízelných jednáních k problému postavilo nakonec vstřícně a nyní jsou překladatelé knižních titulů v databázi uváděni viditelně spolu se svými díly. Čeká nás však další kolo jednání, neboť je třeba nalézt řešení, jak doplnit chybějící údaje za období více než deseti let.

Mezinárodní spolupráce

OP má svou zástupkyni Kateřinu Klabanovou v Evropské radě asociací literárních překladatelů CEATL. V uplynulém roce byla naše kolegyně zvolena do šestičlenného vedení této evropské literárněpřekladatelské platformy. OP ji průběžně informuje o svých hlavních aktivitách a českým překladatelům zpětně zprostředkovává zprávy o aktuálních krocích ze strany CEATLu a dalších sesterských organizací ve prospěch literárních překladatelů.

Zajímavým mezinárodním videoprojektem, na němž se OP v r. 2016 podílela a jenž má zviditelnit umělecký překlad, je virtuální předávání lebky s citací ze Shakespearova Hamleta ve všech jazycích zastoupených v CEATL. Za českou stranu ve videu vystoupil Martin Hilský. Výsledek natáčení, které se uskutečnilo napříč Evropou, bude zveřejněn počátkem roku 2017.

Hana Linhartová, předsedkyně Obce překladatelů
Alena Lhotová, místopředsedkyně Obce překladatelů
V Praze 27.1.2017